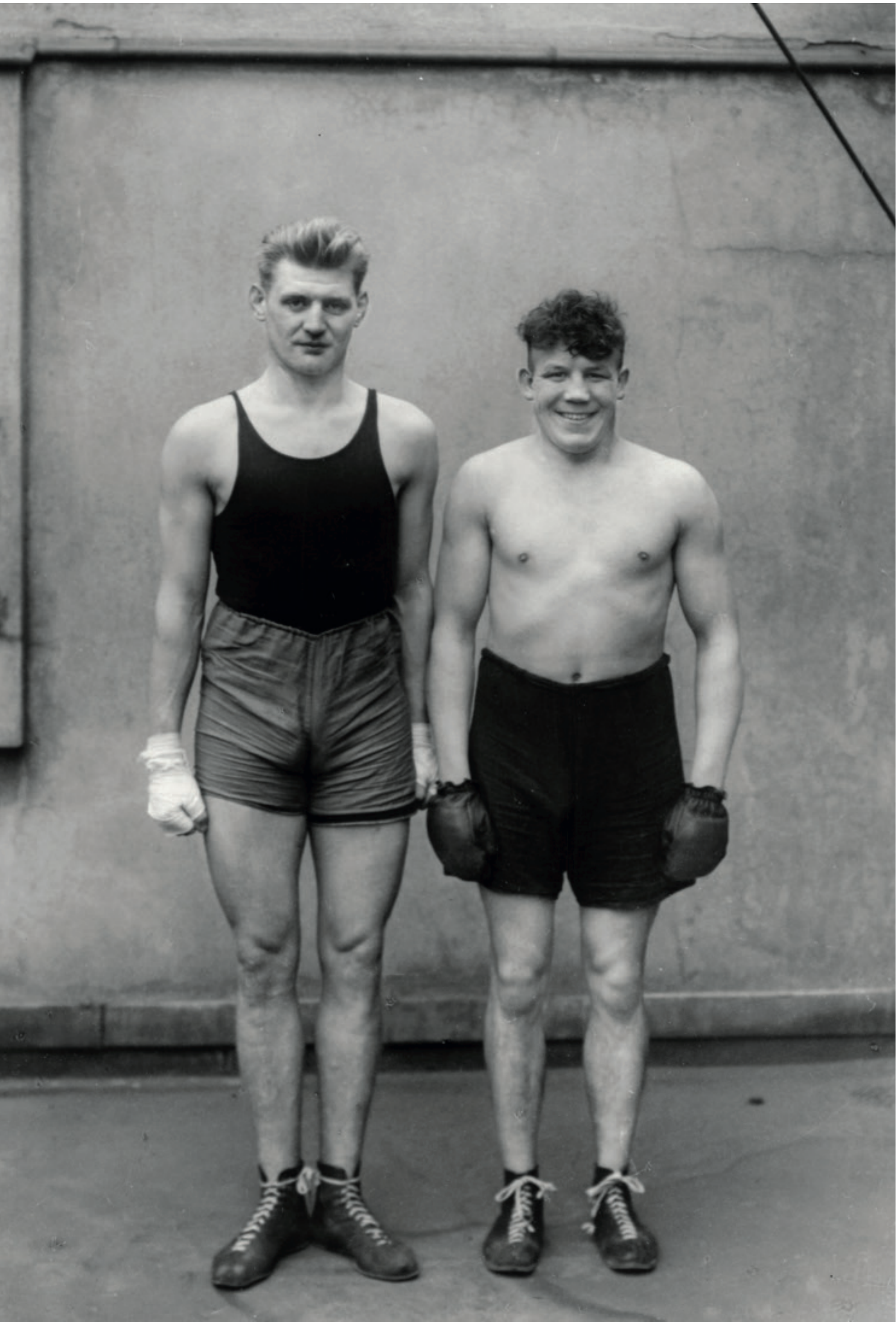

Bulletinen

Årgång 55 Nr 5 2013
Moderna Museets Vänner

Golvvad

Medlemskap & förmåner

Det finns flera sätt att köpa medlemskap i Moderna Museets Vänner

- 1) Gå in på vår hemsida www.modernamuseet.se/mmv och klicka på ”Bli medlem”. Du kan då betala och bli medlem direkt och får en bekräftelse till din e-postadress.
- 2) Köp ditt medlemskap i entrékassan på Moderna Museet. Där får du ditt medlemsbevis och välkomstkuvert direkt vid köpet.
- 3) Betala medlemsavgiften på plusgiro 15 30 65-8, betalningsmottagare Moderna Museets Vänner. Medlemskortet skickas hem till dig inom 10 dagar.

Medlemsavgifter

1 år: 480 kr/medlem, 700 kr/par, 250 kr/medlem under 30 år
3 år: 1 300 kr/medlem, 1 900 kr/par
Ständigt medlemskap: 9 600 kr/medlem, 14 000 kr/par

Medlemskap i Moderna Museets Vänner är en uppskattad present och du köper enkelt ditt gåvomedlemskap i kassan på Moderna Museet eller på vår hemsida: www.modernamuseet.se/mmv.

Som medlem i Moderna Museets Vänner får du

- Fri entré till Moderna Museet i Stockholm och Malmö, Arkitektur- och designcentrum, Nationalmuseum, Färgfabriken, Gripsholms Slottssamling, Wanås Konst, Astrup Fearnley Museet for Moderne Kunst i Oslo och Nasjonalmuseets museer i Oslo
- 20 % medlemsrabatt på aktuella utställningskataloger samt 10 % rabatt på konstböcker och allt annat i Museets butiker i Stockholm och Malmö.
- 10 % rabatt på sortimentet i Restaurangens brickservering förutom på alkohol och juicer. Rabatten gäller inte i Restaurangens bordsservering. Brunch 10 % rabatt för medlem samt hela sällskapet. 10 % rabatt på kaffe i Espressobaren. 10 % rabatt hos café Njutbar på Moderna Museet Malmö.
- Vårt medlemsmagasin Bulletinen som utkommer med fem nummer per år och dessutom förmånliga prenumerationserbjudanden på konstitidskrifter.
- Personliga inbjudningar till förhandsvisningar, vernissager, Vännernas timme, föredrag, fester, resor, konstkurser, konserter och andra arrangemang av Moderna Museet och MMV.
- Tillträde till Tisdagsklubben Moderna Museet Stockholm, vår exklusiva programverksamhet med specialvisningar, föreläsningar mm. I Malmö ger Moderna Museets Vänner en blandning av exklusiva och öppna programpunkter i samarbete med Moderna Museet Malmö.

Konstkunskap och prenumerationer till vänskapspris!

Konstperspektiv

4 nr för 175 kr (ord. pris 280 kr)
Beställ via www.konstperspektiv.nu/mmv eller genom att skicka e-post till ekonomitjanst@natverkstan.net. Eller ring 031-743 99 05 och uppge ”MMV” så får du förmånspriset, som gäller löpande så länge du är medlem i MMV.

Konstvärlden

Nytt exklusivt medlemserbjudande från *Konstvärlden*
6 nummer för 199 kronor (ordinarie pris 459 kr).
Logga in och teckna prenumerationen på www.modernamuseet.se/mmv.

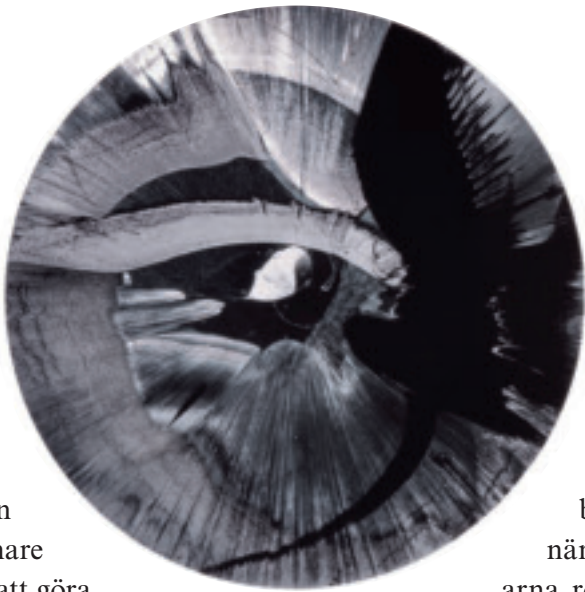
Tidskriften 10 TAL

4 nr för 250 kr (ord. pris 360 kr)
Inkluderar fri entré till Klubb 10 TAL och biljetter till Poesifestivalen och Barnpoesifestivalen på Stadsteatern för halva priset. Beställ på www.10tal.se eller prenumeration@10tal.se eller tel 08-612 10 49, och uppge ”MMV”.

Kontakta oss om du har frågor: mmv@modernamuseet.se
alt. 08-5202 3650. Vårdarna i entrékassan på Moderna Museet hjälper dig gärna också med alla slags medlemsärenden.

Med reservation för att medlemsförmånerna kan ändras.

Vändonation i samlingen

Damien Hirst är konstvärldens absoluta *enfant terrible*, känd inte minst för djärva manipulationer av konstmarknaden. Sina så kallade *spin paintings* började han producera 1992. Ett par år senare utvecklade han en maskin för att göra målningar i stor skala. Färg hålls ovanifrån ner på en roterande duk. Resultatet blir effektfulla målningar där gravitationen och slumpen är konstnärens viktigaste assistenter vid sidan av dem som håller färgen. Dessa snurriga målningar fick alla långa namn som börjar med ordet *Beautiful* och slutar med ordet *Painting*. De flesta av dem är gjorda i starka glada färger. Vår är dock gjord helt i gråskala. Kanske för att matcha vårt skandinaviska svårmod. Hirst själv menar

att målningarna är barnsliga men på ett positivt sätt. Målningarnas runda form gör att det är något flytande vad som är upp och ner på dem. Något hans köpare ofta behöver fråga. Ibland har konstnären därför valt att visa målningarna roterande. Rörelsen påvisar liv menar han och säger att så fort målningarna stannat börjar de ruttna och stinka. □

Ulf Eriksson

Ulf Eriksson är intendent vid Förmedling på Moderna Museet och redaktör för Bulletinen.

Damien Hirst, *Beautiful, Omnipotent, Circling, Pure Evil, Hellish, Black Crow Painting (from Deep within a Twisted Psyche)*, 1998.

Njutbart i Malmö

Fårn och med den 15 november tar Alexander Näslund över driften av kaféet på Moderna Museet Malmö. Alexander har som målsättning att använda lokala och ekologiska råvaror i största möjliga utsträckning. Han kommer att erbjuda långkok, soppor, smörgåsar, kakor och kaffe. Maten tillverkas från grunden i köket på Stora Nygatan 23

där hans kafé Njutbar ligger idag. Alexander har arbetat inom restaurang i snart tjugo år och hans förhållande till god mat och dryck är passionerat.

Vi är glada över att kunna meddela att medlemmar i Moderna Museets Vänner även i fortsättningen kommer att få 10 % rabatt på mat och dryck mot uppvisande av medlemskort. □

Foto: Moderna Museet/Åsa Lundén

BONNIER

primewinebar

- 2 Vändonation i samlingen
Ulf Eriksson
Njutbart i Malmö
- 3 Kära Vänner!
Lena Josefsson
- 4 Klara Lidén:
årets skulpturpristagare
Ulf Eriksson
- 6 Christodoulos Panayiotou
synliggör rummen omkring oss
Ulf Eriksson
- 8 Den nya sakligheten:
från Paul Strand till Anna Riwkin
Brynja Sveinsdóttir
- 11 Vännerna minns Ulf Linde
Ulf Eriksson
- 16 Barnens Bästa Biennal
Greta Burman och Ylva Hillström
- 18 Erik Chambert
Ny i visningsmagasinet
Ylva Hillström
- 20 Tisdagsklubben, vernissager
och program
- 23 Vimmel
- 24 Konstverk i julklapp

Bulletinen
Årgång 55 Nr 5 2013

Ansvarig utgivare: Lena Josefsson
Redaktör: Ulf Eriksson
Biträdande redaktör: Anna Hegnell
Grafis form: BankerWessel

För insänt material ansvaras ej
Copyright resp upphovsman
Särskilt tack till Moderna Museet/Bildbyrån

Moderna Museets Vänner
Anna Hegnell
Box 163 82
103 27 Stockholm
Tel 08-5202 3650
Plusgiro: 15 30 65-8
mmv@modernamuseet.se
modernamuseet.se/mmv

ISSN 1402-8875

På omslaget:
August Sander, *Boxer (I)*, 1929/ca 1975.
© Photograph. Samml./SK Stiftung Kultur –
A. Sander Archiv, Köln /BUS 2013

MODERNA MUSEET

Moderna Museets
Vänner

Kära Vänner!

Så här års vill man gärna summera allt som hänt under det gångna året, och tänk vilket fantastiskt år det har varit! Så många medlemmar som varit engagerade i allt från stimmiga vernissager till intressanta föreläsningar och spännande resor. I år blev det två händelserika resor till Venedigbiennalen och Setouchitriennalen i Japan. En annan ljuspunkt i höstmörkret har varit Tobias Rehbergers härliga ljusskulpturer som sprider ljus i museets foajé tack vare en donation av oss vänner.

Men vi har också haft anledning att blicka längre tillbaka i tiden då Moderna Museets Vänner fyllt 60 år i år. Med anledning av jubileet visas ett urval av alla de enastående verk som MMV donerat genom åren i en jubileumpresentation i Pontus Hulténs visningsmagasin. Här möts verk av konstnärer som Hilding Linnqvist, Joseph Beuys och Damien Hirst. När vi ser utställningen och alla de fantastiska donationer som finns överallt i museets andra salar, kan vi bara stolt konstatera att vänföreningens betydelse för museet verkligen inte kan överskattas. Varje år skänker vi vänner tillsammans nya viktiga verk till museet.

Vänner är det underbart att ha många av, och man ska inte rangordna dem, men en betydande vän har nyligen gått ur tiden. Ulf Linde var aktiv i Moderna Museets Vänner ända från den stund Moderna Museet slog upp sina portar på Skeppsholmen för första gången. Lindes betydelse för både museet och vänföreningen kan inte nog understrykas. Genom Ulf Linde kom en mängd centrala verk in i samlingen och utan hans samarbete med Marcel Duchamp hade Moderna Museet inte varit vad det är idag. Ulf Linde var också Bulletinens första redaktör. I det här numret skriver vår nuvarande redaktör, Ulf Eriksson, om hur vi i vänföreningen minns Ulf Linde.

Nu vill jag passa på att å hela vänföreningens vägnar gratulera Klara Lidén, årets mottagare av Moderna

Lena Josefsson, ordförande i Moderna Museets Vänner.
Foto: Prallan Allsten

Museets Vänners Skulpturpris. När jag senast besökte MoMA i New York kunde jag stolt konstatera att en av Klaras stora *poster paintings* hängde i deras samlingspresentation, mycket stiligt. Inte illa med tanke på att de väl får anses ha världens främsta samling. Jag måste ändå säga att Moderna Museets *poster painting* är strået vassare.

När vännerna besökte *Documenta 13* i Kassel förra året, såg vi ett verk av den cypriotiske konstnären Christodoulos Panayiotou. Ett nylagt terrakottagolv från konstnärens födelseort Limassol fyllde ett gammalt godsmagasin i utkanten av Hauptbahnhof. För oss som var där blir det ett kärt återseende när vi nu får chansen att stifta närmare bekantskap med hans konstnärskap och återigen gå över hans golv som binder ihop Medelhavets vatten med Cyperns jord.

När det närmar sig jul är det många av oss som funderar över vad man ska köpa i julklapp till sina nära och kära. Då kan man alltid lita på att Moderna Museets Vänner har goda råd att ge. Jag har svårt att tänka mig en bättre julklapp än ett medlemskap i Moderna Museets Vänner. Vill man slå på stort kan man också köpa en eller två av våra editioner. Vem skulle inte bli glad över att få ett konstverk av Wolfgang Tillmans eller av Tala Madani i julklapp? Editionerna är dessutom gjorda exklusivt för oss vänner.

Avslutningsvis vill jag tacka alla medlemmar för ert stöd i år och alla volontärer som ger så mycket av er själva och er tid till vänföreningen. Ett varmt tack för ert engagemang!

Önskar alla vänner en riktigt God Jul! □

Lena Josefsson

Lena Josefsson är ordförande för Moderna Museets Vänner.

TRIPLES!

A SMOOTH BLEND OF SLUDGE-INFUSED DEATH-GRIND BY
The Trollenberg Term
WWW.THETROLLENBERGTERM.COM

Mottagare av Moderna Museets Vänners skulpturpris 2013 är Klara Lidén. Just nu visas en mindre utställning med hennes verk på Moderna Museet i Stockholm. Arkitektur, skulptur, måleri, poesi och aktivism möts då Klara Lidén för in gatans hårt ansatta ting i museets rena lysande vita rum.

Text av Ulf Eriksson

Klara Lidén, *Untitled*, From the series *Poster Painting*, 2011, *Untitled (Trashcan)*, 2010, *Untitled (Billboard)*, 2013.
Foto: Moderna Museet/Åsa Lundén.

Klara Lidén: årets skulpturpristagare

Årets mottagare av Moderna Museets Vänners skulpturpris heter Klara Lidén. Juryns motivering lyder:

Klara Lidén är en konstnär som med precision utforskar rummets poetiska och politiska möjligheter. Hennes skulpturala arbeten involverar kroppen, arkitekturen och staden i undersökningar av det privata och det offentliga gränser. I en rad utställningar som beaktats världen över har hon lyckats utvinna överraskande konstnärliga energier ur vardagens material och rum.

Vi vänner har haft ett antal möjligheter att bekanta oss med Klara Lidéns konstnärskap de senaste åren på Moderna Museet. Redan 2007 skapade hon en blockad i den stora korridoren utanför samlingen på Moderna Museet i Stockholm. Hon tömde hela bohaget i sin enrummare i Stockholm och i installationen *Unheimlich Manöver*, i utställningen *Den första på Moderna: Klara Lidén*. Verket köptes senare in till samlingen och visades återigen sommaren 2011 då hon bjöds in till en större separatutställning i salarna på plan 2 i Moderna Museet i Stockholm. Nu gjorde hon det inte bara svårt att komma förbi hennes verk. Hon blockerade de vanliga ingångarna till utställningssalarna helt genom att fylla dem med hopvikta stora reklamvepor i vinyl. Besökarna fick gå in i utställningen genom en dörr de flesta nog inte ens lagt märke till, en personalentré bredvid museets huvudentré.

Klara Lidén får ofta sin publik att stanna till och ifrågasätta rummet de befinner sig i. Hon påbörjade en utbildning till stadsplanerare innan hon böt bana och satsade på konsten. Egentligen fanns det nog inget val. Det var nog snarare en nödvändighet. Hennes karriär

tog fart redan under tiden på Konstfack. Sedan debuten har Klara Lidén också varit mycket efterfrågad av världens kuratorer som vill ha med den unga konstnären som verkar stå för ett annat perspektiv på saker och ting än vi vanligen stöter på i den del av konstvärlden som frodas i den vita kuben. Klara Lidéns konstnärskap är djupt förankrat i gatukulturen, en annan internationell scen hon är del av.

Med anledning av skulpturpriset har det satts upp en mindre utställning med Klara Lidén på Moderna Museet i Stockholm. Återigen möter vi Klara Lidéns konst i korridoren utanför samlingen på plan 4. Här möter vi bland annat en stor *poster painting* som ingår i Moderna Museets samling och som bland annat visats i Malmöutställningen *Lögner om måleri*. Men här finns också några verk som vi inte sett i museet förut. Bland annat tre sopkorgar som konstnären knyckt från städer runt om i världen och lyfter in i nya sammanhang.

Dessa ready-mades förflyttning från gatan till det vitmålade gallerirummet borde räcka för att vi som besökare ska se föremålen i nytt ljus. Men det verkar som att vi har ett sådant reflexartat förhållningssätt till dessa föremål längst ner på tingens värdestege att inte ens avrepningar och prydliga verksskyltar kan ge dem ny identitet. Under installationen av utställningen har jag vid ett par gånger sett besökare som är på väg att använda dem till det de ursprungligen är gjorda för – att ta hand om allt skräp vi lämnar efter oss, det vi förbrukat, inte vill ha kvar. Marcel Duchamp lyfte in en urinoar i galleriet och mötet blev chockartat. Klara Lidén lyckas smyga in avskrädesbehållarna nästan obemärkt.

Sopkorgarna möter en reklampelare som reser sig tre meter hög i korridoren. Även denna en ready-made,

ett föremål vi är vana vid att se i en annan miljö. Om soptunnorna tar emot det vi vill bli av med kan man kanske säga att annonspelaren erbjuder oss det vi inte ens visste om att vi ville ha. Vi möter två aktörer i ett kretslopp. Båda finns i det offentliga rummet för att skapa behov och för att möta behov.

Men Klara Lidén låter inga kommersiella budskapen nå fram till oss. Hon blockerar vår blick, liksom hon blockerat vår framfart i rummet genom åren, genom att klistra tomma vita affischer ovanpå reklamen. Monokromen som konst har haft många betydelser genom åren. Här får den ytterligare en.

I Moderna Museets Vänners skulpturpris ingår det även att en bok ges ut om konstnärskapet. I boken om Klara Lidén har Ola Andersson, en av Klara Lidéns lärare vid arkitektskolan på KTH, skrivit om konstnärskapet utifrån en arkitekt och stadsplanerares perspektiv. Boken kostar 150 kr, men vi vänner betalar bara 100 kr. □

Ulf Eriksson är intendent vid Förmedling på Moderna Museet och redaktör för Bulletinen.

Moderna Museets Vänners skulpturpris – K.A. Linds hederspris har sedan 1950-talet tilldelats en svensk konstnär nominerad av medlemmarna i Moderna Museets Vänner. Prissumman, 300 000 kronor, gör det till ett av de största konstnärspriserna i Sverige.

Årets jury bestod av överintendent Daniel Birnbaum, skulptören Ulf Rollof, Wanås Konsts verksamhets- och konstnärliga ledare Elisabeth Millqvist, konstkritiker och författare Thomas Millroth och MMV:s ordförande Lena Josefsson.

Utställningen med Klara Lidéns verk pågår till 23 februari 2014.

Till vänster:
Klara Lidén, *Untitled (Trashcan)*, 2010.
Foto: Moderna Museet/Åsa Lundén.

Christodoulos Panayiotou
Foto: Moderna Museet/Åsa Lundén.

Det första man möter när man kommer in i den cypriotiska konstnären Christodoulos Panayiotous utställning är ett rum med tomma väggar. Om man sänker blicken finner man dock ett 320 kvadratmeter stort golv täckt av kvadratiske terrakottaplattor. Golvet för tankarna till sydligare breddgrader där terrakottagolv av den här typen är vanligare. Golvplattorna är gjorda av traditionellt skolade hantverkare i konstnärens hemstad Limassol på Cypern.

Rummet får en helt annan karaktär än de övriga salarna på Moderna Museet i Stockholm. Den imposanta museibygnad som idag utgör Moderna Museet ritades 1990 av den spanske arkitekten Rafael Moneo. Efter studier av Sverige, och det svenska, skapade Moneo en bild av hur den byggnad borde se ut som skulle rymma det svenska folkets samling av modern och samtida konst. Golven i museet är lagda som en variant

av den typiskt svenska fiskbensparketten. Långa ekplankor ligger med ändarna omlott i museets salar och korridorer. Ekgolvet är omgivet av friser i gotländsk kalksten. För att få den där perfekta monumentalakänslan i den svenska ekparketten var Moneo dock tvungen att importera ekplankor från Kanada, då det var omöjligt att hitta svenska plankor av tillräckligt hög kvalitet i den längd som krävdes. Det svenska drömgolvet fanns med andra ord bara att finna i de nordamerikanska skogarna för den spanske arkitekten.

I skogstäta Sverige är trägolv vanligt. På Cypern är skogarna färre. Terrakotta är ett bränt oglaserat, oftast rödbrunt, lergods. Redan under antiken användes materialet till golv, likväl som till kärl, ornament och figurer. Terrakottagolvet på museet liknar troligen golv man kunnat finna i den antika världen, på den tiden Cypern var en del av Alexander den stores rike. >

Christodoulos Panayiotou synliggör rummen omkring oss

När höstmörkret nu lagt sig över Stockholm gör ett nytt varmt terrakottagolv entré i en av Moderna Museets största salar.

Det nya golvet är ett verk av Christodoulos Panayiotou som inbjuder till reflektion över de rum vi vistas i och vilka betydelser som byggts in i dem.

Text av Ulf Eriksson

Ovan:
Christodoulos Panayiotous, *The Invention of Folklore*, 2011.
© Courtesy of the artist and Rodeo.
Bildkälla: Press- och informationskontoret, Nicosia, Cypern.

I bakgrunden:
Installation av Christodoulos Panayiotous verk *Days and Ages*, 2013. Terrakottaplattor tillverkade med vatten från Medelhavet.
© Courtesy of the artist and Rodeo.
Foto: Moderna Museet/Åsa Lundén.

> Golvet är gjort av lera från Cypern och vatten från Medelhavet. Om man vill kan man se det som en export av cypriotisk moderjord. Sett ur det perspektivet blir golvet nästan ett territoriellt intrång, en fredlig belägring.

Det här är inte första gången Panayiotou gör ett verk som utgår från golvet. Ett liknande golv kunde beträddas, i ett godsmagasin på järnvägsstationen Hauptbahnhof, under den stora konstutställningen *Documenta 13* i Kassel förra året. Kanske bidrar Panayiotous förflutna som koreograf till att golvet har fått en speciell roll i hans konstnärskap. Bland tidigare verk han gjort kan nämnas några tryckarmaraton och installationer med hoprullade röda mattor från stora galor. Inget markerar vår närvaro i rummet som det tryck vår kropp utgör mot marken under oss. Golvet är, om man vill, fundamentet för alla våra upplevelser.

För Christodoulos Panayiotou är Sverige ingen ny bekantskap. Under 2009 tillbringade han en längre tid i Stockholm som stipendiat i det internationella ateljéutbytesprogrammet Iaspis. Då studerade han bildarkivet kring den berömda samlingen av cypriotiska terrakottafigurer som finns på Medelhavsmuseet vid Gustav Adolfs Torg. Utställningens titel *Dagar och sekler* är en parafras på den svenske arkeologen Einar Gjerstads memoarer från den svenska arkeologiska expedition som under 1920- och 30-talen genomförde omfattande utgrävningar på Cypern.

Arbetet med arkivmaterial är också något vi kan ta del av i den här utställningen. I ett mindre rum innanför rummet med det stora terrakottagolvet hänger ett

antal mindre verk på vägg. Här ser vi bland annat fotografier, ready-mades, från olika bildarkiv i Republiken Cypern. Det ligger i statliga arkivs natur att spegla den bild som en nation vill ge av sig själv. I arkivens fotografier ser vi vilken bild av Cypern som sparats av statsförvaltningen. De konstföremål och artefakter vi hittar i bilderna har en benägenhet att knyta an till en grekisk kulturtradition. Cypern är huvudsakligen befolkat av två folkgrupper – en grekcypriotisk och en turkcypriotisk. En långvarig konflikt har gjort att ön i praktiken varit uppdelad i två områden. Den grekdominerade Republiken Cypern är internationellt erkänd medan området Turkiska republiken Nordcypern står under turkisk kontroll och enbart erkänns av Turkiet. Det är två mycket traditionsrika kulturer som öns invånare har att identifiera sig med. Vi definierar oss genom tingen vi omger oss med sägs det. Det gäller både på det privata och på det nationella planet. Detta blir onekligen mycket synligt i officiella arkiv, medvetet eller ej.

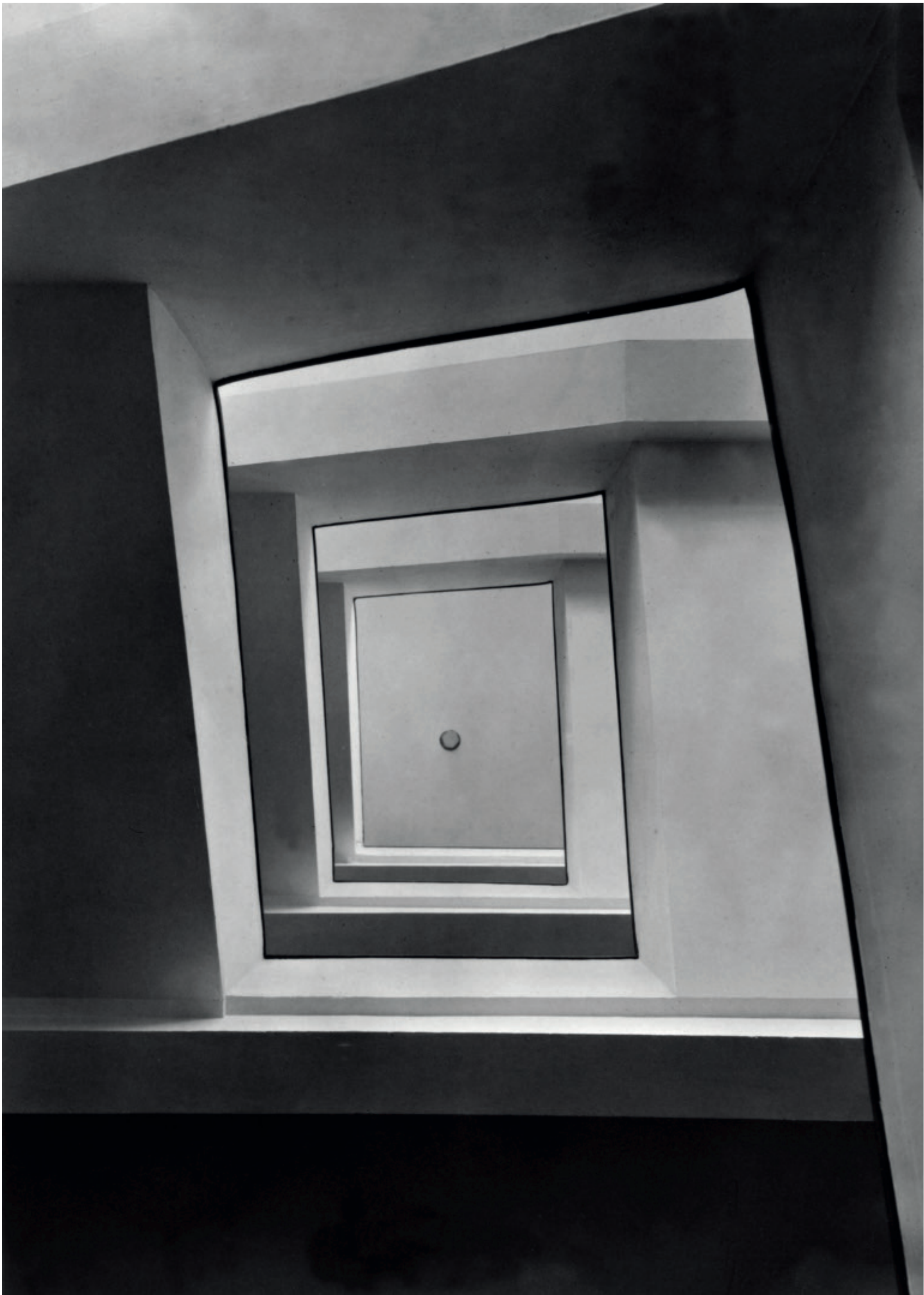
Att välja ett nytt golv kan vara roligt, det kan vara praktiskt eller estetiskt betingat, men det kan i högsta grad också vara politiskt. Något att betänka när man vandrar över golven, genom salarna på Moderna Museet. □

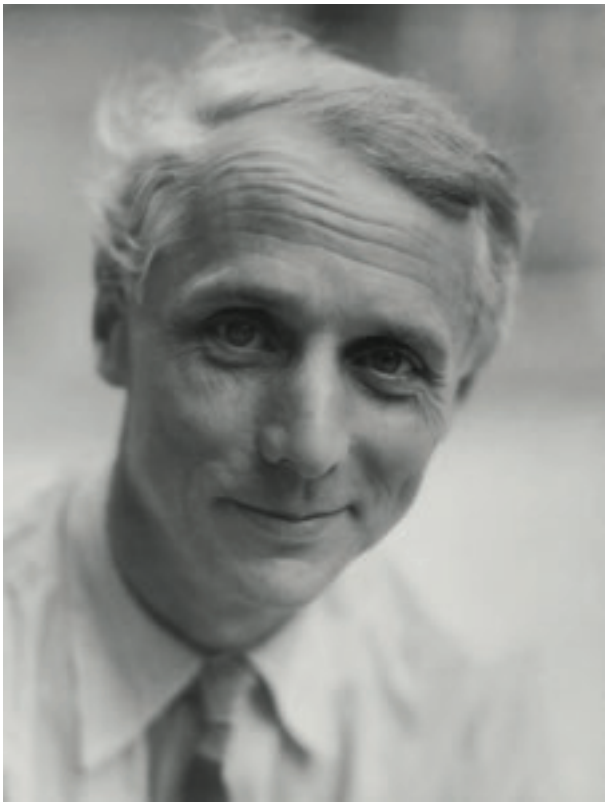
Ulf Eriksson är intendent vid Förmedling på Moderna Museet och redaktör för Bulletinen.

Utställningen *Christodoulos Panayiotou: Dagar och sekler* pågår på Moderna Museet i Stockholm 30 november–27 april 2014.

Curator: Matilda Olof-Ors

Den nya sakligheten: från Paul Strand till Anna Riwkin

I höst presenterar Moderna Museet Stockholm tre fotoutställningar: Cindy Shermans *Untitled Horrors, Moment* – Gunnar Smoliansky och samlingsutställningen *Den nya sakligheten: från Paul Strand till Anna Riwkin*. I den sistnämnda utställningen visas femton fotografer och filmskapare från Tyskland, USA och Sverige som var verksamma inom ramarna för den nya sakligheten under mellankrigstiden.

Text av Brynja Sveinsdóttir

Den nya sakligheten uppstod i Europa och USA i slutet av 1910-talet. Den präglades av en önskan att fånga det moderna livet med hjälp av fotografiets estetiska egenskaper. Nysakligheten hade sina rötter i tysk realism och avantgardistiska centraleuropeiska rörelser som i första världskrigets kölvatten ville ge konsten en samhällsfunktion. Avantgardisterna hyllade fotografiet som ett aktivistiskt medel för att skapa en världsbild som stod fri från det förflutna. Fotografiets mekaniska processer betydde att verkligheten kunde avbildas sanningsenligt, och användningen av udda vinklar, dubbelexponeeringar och experimentella perspektiv gav alternativa sätt att se på den moderna världen.

Den nya sakligheten hade sitt ursprung i den avantgardistiska estetikerna – men omfattade inte det aktivistiska målet att använda fotografiet som ett verktyg för

samhällsförändring. Enligt nysakligheten var fotografiet en egen konstform med unika egenskaper. De nysakliga föredrog obearbetade bilder med fokus och skärpa och ratade piktorialisternas måleriska, aningen suddiga fotoideal. Djärv bildkomposition, udda kameravinklar och upprepade bildmönster användes för att skildra den moderna världens framsteg och förändringar. Staden med sin modernistiska arkitektur, sina industriområden och folkmassor betraktades som själva sinnebilderna för det moderna livet. Tekniska framsteg och industrialisering främjades som exempel på den perfekta föreningen av människa och maskin.

De nysakliga fotograferna sökte efter kompositioner och abstraktioner i sin omgivning och riktade kameran mot vardagsföremål för att fånga skönheten i det alldagliga. Albert Renger-Patzsch letade efter enhet och essens i de abstrakta former han hittade i naturliga och >

Ovan:
Anna Riwkin, *Konstnären Max Ernst*, 1933.
© Anna Riwkin/Moderna Museet

Imogen Cunningham, *Triangles*, 1928.
© 1928, 2013 The Imogen Cunningham Trust

Edward Weston, *Tina, Reciting*, 1924/ca 1975.
© Edward Weston/BUS 2013

Till vänster:
Werner Mantz, *Treppenhaus, Urzuliner Lyzeum*,
Köln, 1928/1977.
© Werner Mantz/BUS 2013

Till vänster:
Albert Renger-Patzsch, *Sempervivum
percanum/Hauswurz*, 1922–1923/1977.
© Albert Renger-Patzsch/BUS 2013

Paul Strand, *Abstraction, Porch Shadows*,
1915/1976.
© Aperture Foundation Inc., Paul Strand Archive

Kerstin Bernhard, *Olympiastadion
i Berlin*, 1934.
© Kerstin Bernhard

Ovan:
Albert Renger-Patzsch, *Hohenburgstraße
am Bahndamm des Hauptbahnhofs in
Essen*, 1928/1977.
© Albert Renger-Patzsch/BUS 2013

Till höger:
August Sander, *Gymnasiast (VI)*,
1926/ca 1975
© Photograph. Samml./SK Stiftung Kultur
– A. Sander Archiv, Köln / BUS 2013

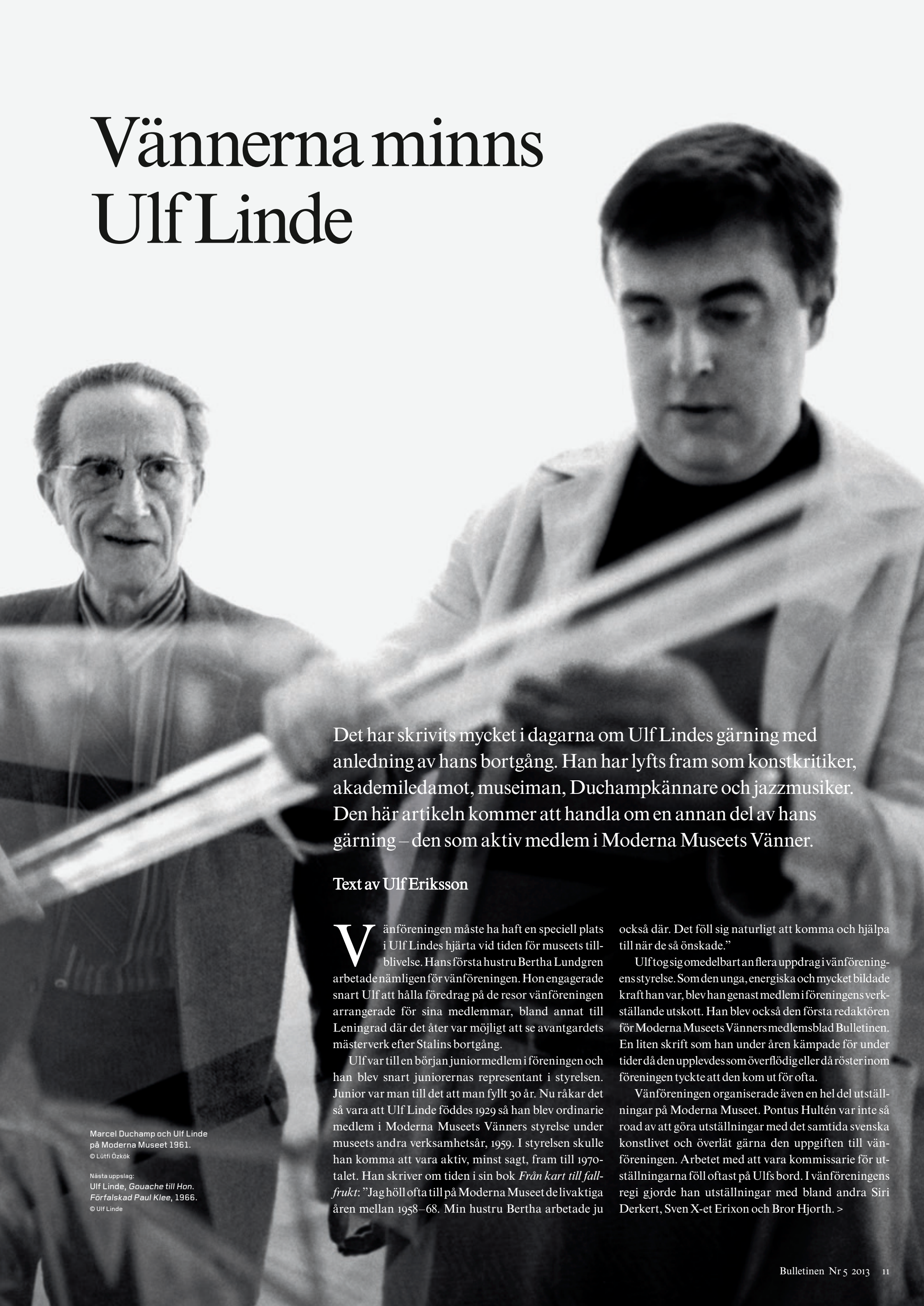
>konstgjorda föremål. August Sander fotograferade representanter för olika yrkesgrupper i hemlandet Tyskland i ett försök att skapa ett sanningsenligt psykologiskt porträtt av tidsandan. Werner Mantz arkitekturfotografi förvandlade byggnader och konstruktioner till abstrakta former. I fotograf kollektivet Group f/64 hyllade Imogen Cunningham och Edward Weston fotografiets unika egenskaper genom att med minsta bländare och storformatskamera ta skarpa, obearbetade bilder av föremål, folk och platser.

Den nya sakligheten: från Paul Strand till Anna Riwkin presenterar verk av banbrytande fotografer och filmskapare som utvecklade och experimenterade med modernistiska uttrycksmedel. De nysakliga fotografierna ger en objektiv blick på bildvärlden genom att fånga skulpturala egenskaper och abstrakta former i föremål och platser. Tyngdpunkten ligger på bildkompositionen, men stunder av närhet och värme lyser igenom. Anna Riwkin-Bricks porträtt av Max Ernst visar inte bara upp en konstnärskollega: hans

roade leende uttrycker en personlig kontakt i bildögonblicket. Edward Westons porträtt av partnern och fotografkollegan Tina Modotti är ingen objektiv gestaltning av en människa utan en djupt personlig skildring av en älskad person i ett känsloladdat ögonblick. Nakenakten *Triangles (Trianglar)* av Imogen Cunningham är utförd med sådan ömhet att bilden blir intim och kärleksfull trots att titeln anspelar på människokroppens abstrakta former. I *Den nya sakligheten: från Paul Strand till Anna Riwkin* lyser ögonblick av närhet, vänskap och känslomässighet igenom det estetiska sökandet efter ett rent fotografi i en modern värld. □

Brynja Sveinsdóttir är just nu utställningsassistent vid Moderna Museet i Stockholm. Hon har arbetat tillsammans med intendenterna Anna Tellgren (Foto och video) och Lena Essling (Film och video) med samlingsutställningen *Den nya sakligheten: från Paul Strand till Anna Riwkin*.

Vännerna minns Ulf Linde

Det har skrivits mycket i dagarna om Ulf Lindes gärning med anledning av hans bortgång. Han har lyfts fram som konstkritiker, akademiledamot, museiman, Duchampkännare och jazzmusiker. Den här artikeln kommer att handla om en annan del av hans gärning – den som aktiv medlem i Moderna Museets Vänner.

Text av Ulf Eriksson

Vänföreningen måste ha haft en speciell plats i Ulf Lindes hjärta vid tiden för museets tillblivelse. Hans första hustru Bertha Lundgren arbetade nämligen för vänföreningen. Hon engagerade snart Ulf att hålla föredrag på de resor vänföreningen arrangerade för sina medlemmar, bland annat till Leningrad där det åter var möjligt att se avantgardets mästerverk efter Stalins bortgång.

Ulf var till en början juniormedlem i föreningen och han blev snart juniorernas representant i styrelsen. Junior var man till det att man fyllt 30 år. Nu råkar det så vara att Ulf Linde föddes 1929 så han blev ordinarie medlem i Moderna Museets Vänners styrelse under museets andra verksamhetsår, 1959. I styrelsen skulle han komma att vara aktiv, minst sagt, fram till 1970-talet. Han skriver om tiden i sin bok *Från kart till fallfrukt*: ”Jag höll ofta till på Moderna Museet de livaktiga åren mellan 1958–68. Min hustru Bertha arbetade ju

också där. Det föll sig naturligt att komma och hjälpa till när de så önskade.”

Ulf togs sig omedelbart an flera uppdrag i vänföreningens styrelse. Som den unga, energiska och mycket bildade kraft han var, blev han genast medlem i föreningens verkställande utskott. Han blev också den första redaktören för Moderna Museets Vänners medlemsblad *Bulletinen*. En liten skrift som han under åren kämpade för under tider då den upplevdes som överflödigt eller då röster inom föreningen tyckte att den kom ut för ofta.

Vänföreningen organiserade även en hel del utställningar på Moderna Museet. Pontus Hultén var inte så road av att göra utställningar med det samtida svenska konstlivet och överlät gärna den uppgiften till vänföreningen. Arbetet med att vara kommissarie för utställningarna föll oftast på Ulf's bord. I vänföreningens regi gjorde han utställningar med bland andra Siri Derkert, Sven X-et Erixon och Bror Hjorth. >

Marcel Duchamp och Ulf Linde
på Moderna Museet 1961.
© Lutfi Özkök

Nästa uppslag:
Ulf Linde, *Gouache till Hon*.
Förfalskad Paul Klee, 1966.
© Ulf Linde

Lee

Till vänster:
Marcel Duchamp och Ulf Linde
på Moderna Museet 1961.
© Lütfti Özkök

Till höger:
Pontus Hultén, Bertha Linde,
Ulf Linde och Marcel Duchamp bland
andra på Moderna Museet 1961.
© Lütfti Özkök

Nedan:
Marcel Duchamp, *La mariée mise
à nu par ses célibataires, même*,
1915–1923/1991–1992. Kopia
utförd av Ulf Linde och konstnärerna
Henrik Samuelsson och John
Stenborg, 1992.

> Ulf Linde var också en av de centrala krafterna bakom *Önskemuseet* som blev en sådan fantastisk succé. Utställningen var MMV:s jubileumsutställning, något kanske inte alla känner till. Moderna Museets Vänner fyllde 10 år och man ville ta tillfället i akt att göra en utställning som kunde visa politikerna vilket fantastiskt modernt museum man kunde få om regeringen sköt till ett extra engångsanslag på 5 miljoner kronor. Priserna på den internationella konstmarknaden var på väg att skjuta i höjden, och snart skulle det inte finnas möjlighet att köpa moderna mästerverk. För 5 miljoner kronor kunde vi med ens få ett museum för modern konst i världsklass.

Utställningen *Önskemuseet* blev utan tvekan den viktigaste någonsin för Moderna Museet. Utan den hade museet aldrig haft en sådan rik samling. Engångsanslaget gjorde att ribban höjdes rejält på Moderna Museet vilket sporrade till fortsatt storslagna inköp

och donationer. Ulf Linde ville visa hur ett ”riktigt” modernt museum ser ut. Han skriver i katalogen att ambitionen var att ”söka verk där det bränt till, där en ny tanke kommit till uttryck – kort sagt där *äventyret* kändes”. Ulf lyckades till exempel i Paris förhandla till sig Giorgio de Chiricos ikoniska verk *Barnets hjärna*. Målningen ägdes av André Breton som var gammal och sjuk. Hans läkare hade förbjudit honom att bo kvar i Paris på grund av svår astma. Den gamle konstnären hade fått upp ögonen för ett lantligt 1300-talsslott till salu för 650 000 francs. Han behövde pengar och var tvungen att sälja målningen. Det var ett högt pris för en målning. För högt sade Pontus Hultén i telefon från Stockholm. Breton hade ingen prutmån, men kanske kunde hans målning *Den röda figuren* av Joan Miró ingå i transaktionen? Så gjordes en överenskommelse som resulterade i att två mästerverk hamnade i Moderna Museets samling.

Ett annat värdefullt spår efter Ulf Linde är den samling av repliker på verk av Marcel Duchamp som museet idag innehar. Replikerna skapades, tror jag, i ett försök att förstå vad som ägde rum

innanför kraniet på Duchamp, den konstnär som Ulf Linde skattade högst av alla, och som kom att påverka hans tankar om hur vi upplever konst i grunden. Ulf gjorde repliker på flera verk av Duchamp. Han gav sig också på att göra en replik av *Det stora glaset*, fast i skala 1:3. Han insåg raskt vilket komplicerat och tidskrävande arbete det var. Men när Pontus Hultén bad Ulf att göra en replik av glaset i full skala till utställningen *Rörelse i konsten* 1961 kunde han inte säga nej till utmaningen. Så påbörjades det stora äventyret med att rekonstruera detta ikoniska verk. I slutändan blev det till och med två repliker utförda av det stora glaset då Ulf insåg att saker kunde göras bättre. Det första glaset signerades av Marcel Duchamp på Moderna Museet då han besökte Stockholm under tio dagar 1961 i samband med utställningen. Han bodde med sin hustru Teeny hemma hos Ulf och Bertha Linde i Fredhäll. Duchamp var ytterst behjälplig med att berätta om hur han tekniskt framställt originalglaset som en gång gått i tusen bitar, men om dess innebörd yppade han aldrig ett ord. Produktionen av det stora glaset betalades av museet. Fler repliker som senare signerades av Duchamp kom att införlivas i museets samling genom ett förvärv av Moderna Museets Vänner 1965.

I samband med att Pontus Hultén donerade sin samling till Moderna Museet 2005 kom Ulf Linde också in i Moderna Museets samling som målare. I mittuppslaget av denna Bulletin kan du se en gouache av honom. Det är en med humor förfälskad Klee-målning. Den ingick i en svit av förfälskningar som fanns att beskåda i en utställning i innandömet av *Hon – en katedral* 1966. Även om Ulf valde att själv aldrig bli konstnär är det många som har omtalat hur skicklig han var i att hantera penslar och ritstift.

Vi har här bara skummat på ytan av allt Ulf Linde gjorde för vänföreningen och Moderna Museet under de år han var aktiv i Moderna Museets Vänner. Det är intressant att notera att det arv han lämnat efter sig i Moderna Museet inte främst åstadkoms under den tid han formellt var ”museumsmann”, anställd som intendent på Moderna Museet, utan under de år han var aktiv med oss vänner. Det är därför vi i vänföreningen minns Ulf Linde just så, som en mycket god vän. □

Ulf Eriksson är intendent vid Förmedling på Moderna Museet och redaktör för Bulletinen.

På Moderna Museet Malmö kan man just nu se utställningen *Berättelser*. Den ingår i nystartade Barnens Bästa Biennal som Moderna Museet är huvudman för. Greta Burman och Ylva Hillström berättar om arbetet med att skapa nya spännande konstupplevelser för vår yngre publik.

Text av Greta Burman och Ylva Hillström

Barnens Bästa Biennal

Under novemberlovet gick den allra första Barnens Bästa Biennal av stapeln i Skåne. Moderna Museet är huvudman för biennalen under de tre första åren och i år välkomnades både stora och små besökare att se konstutställningar och delta i workshops och andra konstaktiviteter ledda av professionella konstnärer och konstpedagoger på 26 platser över hela regionen.

Det har varit fantastiskt att vara med och skapa en festival som ger utrymme för barn, unga och vuxna att tillsammans möta konst som överraskar, inspirerar och ger nya perspektiv på världen. Konst är ett sätt att kommunicera och att se och tolka konst är en process som får bränsle av tillgången på skilda erfarenheter, förkunskaper och sätt att se på världen. Medan barns och ungas öppna och nyfikna sätt att möta omvärlden öppnar nya vägar in i konstverket, kan den vuxne med sin längre livserfarenhet och djupare kunskaper bidra med ett sammanhang och sätta det man ser och upplever i perspektiv. På det sättet blir det både roligare och mer spännande att se konst tillsammans. Dessutom behandlar konsten ofta aktuella händelser och öppnar upp för en dialog kring angelägna frågor som inte alltid är lätta att lyfta i andra sammanhang.

I arbetet med förstudien till Barnens Bästa Biennal upptäckte vi flera institutioner på olika platser i världen som producerade utställningar som primärt riktade sig till barn och unga tillsammans med föräldrar, far- och

morföräldrar och andra vuxna. Speciellt spännande upplevde vi ett besök i franska Lille. Där har staden upplåtit två byggnader, en gammal järnvägsstation och en postsorteringscentral, till en förening som skapar utställningar med internationell samtidskonst av hög kvalitet för en bred publik. Varje år produceras fyra utställningar, två på varje plats, och vart tredje år har man en regional festival där konstinstitutioner kring Lille inbjuds att delta. Man riktar sig inte till någon specifik målgrupp, men när man väljer ut verk till någon av utställningarna utgår man alltid från frågan: Kan en sjuåring förstå och uppskatta det här?

Liksom andra biennaler återkommer Barnens Bästa Biennal vartannat år, varje gång med ett nytt tema. I utformningen av festivalen har vi låtit oss inspireras av Lilles tydliga fokus på professionell konst och publikarbete och varje biennal ska därför innehålla minst en utställning som utgår ifrån samma förhållnings-sätt och urvalsprocess som man arbetar med där. I år är festivaltemat *Berättelser* och därför heter specialutställningen som visas på Moderna Museet i Malmö just *Berättelser*. Det finns berättelser för alla och på ett konstmuseum vimlar det av dem. Alla kanske inte ger sig till känna på en gång. Men de finns där för den som letar. Eller lyssnar. Och tittar.

I utställningen presenteras konst från 1500-talet och fram tills idag. Det första som möter besökaren är Lisa Jeannins och Rolf Schuurmans stora installation *Insiktstornet*. Utsiktstorn kan man gå upp i för att se långt, eller se något särskilt vackert från en upphöjd plats. I *Insiktstornet* får man både utsikt och insikter. I filmen *Le Rond Universel*, också den av Jeannin och Schuurmans, får betraktaren möta en rullstolsburen eldflugas betraktelser över universum. Allt är både självklart och logiskt och besynnerligt och drömskt på samma gång. Precis som livet självt.

Albrecht Dürers välkända *Melencolia I* från 1514 är ett av världens mest omskrivna grafiska blad. På 1500-talet var

alkemins olika symboler något som de flesta med utbildning kände till, och *Melencolia I* är fylld av dem. Alkemi brukar beskrivas som konsten att göra guld. Men alkemisten försökte inte bara framställa guld utan ville också förädla sitt inre material, alltså bli en bättre människa. Alkemisten förvandlar alltså ett material till ett annat, mera värdefullt, vilket förstås också liknar den konstnärliga processen.

Henri Matisse bok *Jazz* publicerades 1947. Matisse tyckte att *Jazz* var en bra titel, eftersom jazzmusik handlar mycket om improvisation, rytm och repetition, precis som samspelet mellan bild och text i boken. I utställningen visas åtta av de fantastiska grafiska bladen från *Jazz*. Ett av dem är *Ikaros*, som med hjälp av några enkla former berättar den gripande historien om den grekiske ynglingen Ikaros flykt och fall.

Johan Thurfjell har i bildsviten *Tracks* målat av några fotografier som påstås föreställa Storfots (*Big-foot*) spår. En trolig förklaring till de jättelika fotspåren är att det är helt vanliga djur, till exempel björnar, som har varit ute på promenad. En varm björntass gör att snön smälter och spåret ser större ut än det egentligen är. Johan Thurfjell lägger ofta ut spår i sin konst, början till historier som sedan får växa sig stora i betraktarens eget huvud.

Den amerikanska fotografen Duane Michals bilder är ibland gjorda i serier, så att ett motiv eller tema utforskas i flera olika bilder. Inte sällan finns en personlig text skriven på bildernas vita kanter. Texterna kan vara små korta betraktelser eller dikter. Ibland är de roliga, ibland allvarsamma, och nästan alltid lite kluriga och tänkvärda. Du är varmt välkommen att tillsammans med dina barn, barnbarn, syskonbarn eller grannens barn ta del av hans historier, och förstås alla andra berättelser som finns på Moderna Museet i Malmö! □

Greta Burman och Ylva Hillström är intendenten vid förmedling på Moderna Museet i Malmö respektive Stockholm. De arbetade tillsammans med den förstudie som ligger till grund för Barnens Bästa Biennal och har gjort utställningen *Berättelser* för Moderna Museet Malmö. Greta är även projektledare för Barnens Bästa Biennal.

Utställningen *Berättelser* pågår mellan den 26 oktober 2013 och 12 januari 2014.

Nedan: Lisa Jeannin och Rolf Schuurmans, <i>Insiktstornet</i> , 2012. © Lisa Jeannin och Rolf Schuurmans/BUS 2013	Till höger: Albrecht Dürer, <i>Melencolia I</i> , 1514. © Göteborgs konstmuseum
--	--

Erik Chambert

Ny i visningsmagasinet

Erik Chambert var en konstnär och formgivare som inte var rädd för att experimentera med nya material och former. I Pontus Hulténs visningsmagasin visas nu fem verk av en konkretist som gärna gick på djupet och lekte med ljuset.

Text av Ylva Hillström

På skärmen från ovan vänster:

Erik Chambert, *Damen med hunden*, 1967,
Statisk-dynamisk, 1983, *Vinterorgel*, 1975,
Calioüre, 1965, *Komposition B.O. (En händelse)*, 1955.
 © Erik Chambert

från en verklig händelse, och så är det ofta i hans verk. I hans anteckningsböcker går det ibland att följa hur något föreställande bryts ner och reduceras till vad som förefaller vara ren form.

Från mitten av 1960-talet arbetade Erik Chambert med plexiglaskompositioner. Användandet av plexiglas tog fart när han ombads göra multiplar till Konstfrämjandets satsning Multikonst 1967. Hans bidrag blev den silverglänsande *Damen med hunden* i 100 handgjorda exemplar.

Vinterorgel från 1975 är en stor plexiglaslåda, ungefär 10 cm djup. Lägg märke till hur kompositionen byggs upp av fondens vita tomrum och de olika långa plexiglasstavarna. Den får liv av det ständigt föränderliga spelet mellan ljus och skugga. Själva den genomskinliga lådan gör att blicken leds runt som inuti ett tittskåp. Någon verklighet står inte att finna vid en första anblick, men själva ordet Vinterorgel gör att de vertikala plexiglasstavarna långsamt kan förvandlas till orgelpipor av is och det vita papperet till gnistrande kall snö.

Chambert fick sin utbildning på Högre Konstindustriella Skolan, dagens Konstfack, där han tog examen 1925 som en av de första inredningsarkitekterna. Debuten skedde på Stockholmsutställningen 1930 med en inredning för Norrköpings stadsarkitekt Kurt von Schmalensee. Han var verksam i familjeföretaget AB Chamberts möbelfabrik i Norrköping ända fram till fabriken stängdes vid 1970-talets slut. Chamberts bildkonst utvecklades från surrealism till sinnlig konkretism och har presenterats på utställningar både i Sverige och i Paris. □

I Pontus Hulténs visningsmagasin har man nyligen gjort några omhängningar. På en av de ned-sänkbara skärmarna visas nu museets sex verk av Erik Chambert (1902–1988). Två av dessa – *En händelse* och *Vinterorgel* – donerades till museet i samband med att ett urval av Chamberts möbler, målningar och plexiglaslådor presenterades i serien Moderna Museet NU 2009.

Den stora målningen *En händelse (Komposition B.O.)* är typisk för Chamberts 1950-talsmåleri. Prova att låta blicken följa linjerna och vila på de jämna, färgmättade ytorna. Som alltid är kompositionen stram men formerna lekfulla. Färgerna, med den lysande gula i blickfånget, är på en gång återhållna och djärva.

Erik Chamberts måleri brukar kopplas samman med *art concret*, som bland andra Otto G. Carlsund utvecklade på 1930-talet. *Art concret*, konkret konst, föreställde ingenting igenkännbart. Den konkreta konsten hade inte genomgått någon abstraktionsprocess utan utgjorde en alldeles egen verklighet. Även om det inte går att spåra något föreställande i Chamberts målning antyder titeln att bilden trots allt utgår

Ylva Hillström är intendent vid Förmedling på Moderna Museet.

Erik Chambert, *Standard*, 1960.
 © Erik Chambert

Tisdagsklubben, vernissager och program

Stockholm och Malmö vintern 2013/2014

Moderna Museet Stockholm

Tisdagsklubben – vår programverksamhet med specialvisningar, föreläsningar med mera exklusivt för Moderna Museets Vänner. Tisdagsklubben är enbart öppen för medlemmar och medlemskortet måste visas upp. Tisdagsklubbens program äger rum i Stockholm. Restaurangen bjuder in till Baren varje tisdag från kl 15 med mat och fi a och alltid med ett specialerbjudande för Vännerna.

 Intendent Ulf Eriksson är programansvarig för Tisdagsklubben. Har du idéer och tips om programmet? Kontakta Ulf, u.eriksson@modernamuseet.se.

November

Tisdagsklubben 26 november kl 18.30
> *Daniel Birnbaum om årets nyförvärv till samlingen*
Framåt årets slut tittar vi tillbaka och ser närmare på några av de nyförvärv som gjorts till samlingen under 2013. Här hittar vi bland annat *Cumulus Infection 9MO*, Tobias Rehbergers lampskulptur i Moderna Museets foajé som vi vänner bidragit till.

Plats: Auditoriet, plan 2

29 november kl 18–20
> *Öppen vernissage*
Moment – Christodoulos Panayiotou, *Dagar och sekler*. Curator: Matilda Olof-Ors. Utställningen pågår 30 november–27 april 2014.

Plats: I samlingen. Ingång via huvudentrén. Moderna Bar öppen till 24. Fri entré.

December

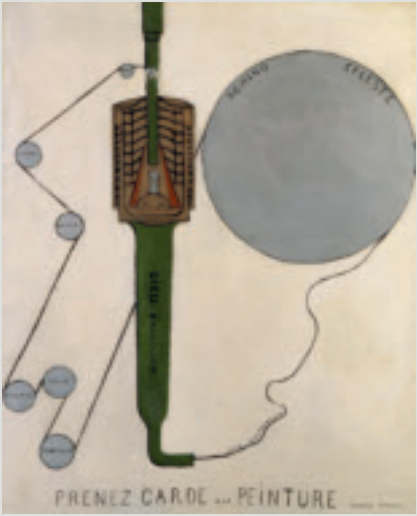
Tisdagsklubben 3 december kl 18.30
> *Matilda Olof-Ors om Christodoulos Panayiotou*
Moment – Christodoulos Panayiotou, *Dagar och sekler*. Cypriotiske konstnären Christodoulos Panayiotou har en bakgrund inom koreografi och antropologi, och sammanväver i mångformiga verk forskarens och koreografens metoder. Han har systematiskt utforskat hur kulturella och nationella identiteter skapas genom kollektiva berättelser. Utställningens titel *Dagar och sekler* är en parafras på den svenske arkeologen Einar Gjerstads memoarer från den svenska arkeologiska expedition som under 1920- och 30-talen genomförde omfattande utgrävningar på Cypern.

Plats: Auditoriet, plan 2

6 december kl 10–17
7 december kl 11–17
> *Marcel Proust, På spaning efter den tid som flytt, 1913–2013*
Konferens i samband med 100-årsjubileet av det första bandet i Marcel Prousts *På spaning efter den tid som flytt*. Konferensen samlar ett tvärsnitt av internationella forskare ur olika generationer vilka alla bidragit till att sätta Proust i centrum för den estetiska debatten. Fritt inträde, ingen föranmälan

Plats: Auditoriet

Januari

Francis Picabia, *Se upp för målningen*, ca 1916.
© Francis Picabia/BUS 2013

> *Dansmaskiner – från Léger till Kraftwerk*

Exklusiv vernissage för Moderna Museets Vänner
tisdag 21 januari kl 18–20

I utställningen presenteras verk av bland andra Giacomo Balla, Alexandra Ekster, Viking Eggeling, Fernand Léger och Francis Picabia. Kraftwerk kommer att visa 3-D-installationen 1 2 3 4 5 6 7 8 från 2013.

Under 1900-talets första decennier bröt det industriella, mekaniserade samhället fram både i konsten och i vardagen. De italienska futuristerna förkunnade en ny tid, med den växande industrin och dess maskiner som estetiskt ideal. I en era av massproduktion och det ”löpande bandet” som industrimagnaten Henry Ford infört vid sina fabriker, porträtterade konstnärer som Marcel Duchamp, Francis Picabia och Gösta Adrian-Nilsson kroppar reducerade till maskinella objekt. Curator: Jo Widoff. Utställningen pågår 22 januari–27 april 2014.

Plats: Samlingen

Februari

> *Gabriel Orozco – Natural Motion*

Vernissage torsdag 13 februari kl 19–21

Gabriel Orozco är en av vår tids viktigaste konstnärer och internationellt mycket välkänd. Han föddes 1962 i Xalapa, Mexico, och lever idag i New York, Paris och Mexico City. *Natural Motion* blir hans första stora utställning i Sverige. Curator: Ann-Sofi Noring. Utställningen pågår 15 februari–4 maj 2014. Hela vernissageinbjudan kommer i nästa nummer av Bulletinen.

Moderna Museet Malmö

 Har du idéer och tips om programmet är förslag välkomna till Moderna Museets Vänner Malmörepresentant Nils Svensk, n.svensk@modernamuseet.se

November

30 november kl 16
> *Utopier, Mårten Björk och Natacha López – Efter utopierna, förändring i en tid utan framtid*
Mot bakgrund av sin nyutkomna bok *Utan framtid – Protester i den globala krisens spår* talar Natacha López och Mårten Björk om de nya politiska rörelser som vuxit fram i krisens spår och dessas komplexa förhållande till det utopiska.

December

7 december kl 14
> *Vsevolod Pudovkin – Storm över Asien*
Mongolisk pälsjägare tillfångatas av brittiska kolonisationsmakter och visar sig vara Djingis Khans ättling, vilket får briter att vilja värva honom till sin armé. *Storm över Asien* är en lyrisk film där fiktion varvas med dokumentära bilder av de ödsliga slätterna kring Bajkalsjön. Filmen förbjöds i Storbritannien där den ansågs alltför kritisk mot engelsmännens närvaro i regionen. Filmvisning på Cinemateket, biograf Spegeln.

14 december kl 16
> *Utopier, Bas Lansdorp – Mars One*
Projektet *Mars One* avser bli det första att ta människor till Mars. Basen ska påbörjas om något år och 2023 ska den första besättningen, om 4 personer, landa på den röda planeten. Projektet ska till stor del finansieras genom försäljning av TV-rättigheter till filmat material och har kallats ett ”Big Brother” i rymden. I planen ingår inget sätt för astronauterna att återvända till jorden, ändå passerade man nyligen 100 000 ansökningar.

OBS: Föredraget hålls på engelska.

Foto i vår

I vår öppnar en utställning som tar sin utgångspunkt i Christer Strömholm (1918–2002) och hans krets, eller skola, och lyfter fram fotografer som för den dokumentära fotografin mot mer personliga och konstnärliga projekt. Det handlar om de privata, intima, närgångna och subjektiva tendenserna inom svensk fotografi med några utländska inslag. Bland de fotografer som kommer att ingå finns Kenneth Gustavsson, Walter Hirsch, Eva Klasson, Tuija Lindström och Anders Petersen. Från en yngre generation ingår projekt av Anna Clarén, JH Engström och Nina Korhonen. Utställningen börjar i Malmö och går sedan vidare till Stockholm och kommer att visa fotografi ur Moderna Museets samling.

Moderna Museets Vänner VIDEO

Vi hoppas att ni tagit del av Moderna Museets Vänner nya förmån VIDEO, där vi publicerar introduktioner, intervjuer och konstnärssamtal från Moderna Museet, exklusivt för våra medlemmar i Moderna Museets Vänner. TV-producent Andreas Franzén producerar för Moderna Museets Vänner.

Moderna Museets Vänner VIDEO

Moderna Museets Vänner VIDEO no 5
Cindy Sherman – Untitled Horror
Överintendent Daniel Birnbaum och intendent Lena Essling ger en introduktion till utställningen *Cindy Sherman – Untitled Horror*. Från Moderna Museets Vänner vernissage den 16 oktober.

Moderna Museets Vänner VIDEO no 4
Vännerna gör entré!
Om förvandlingen av museernas entrélobby i Stockholm genom *Untitled (Vernacular Furniture Sweden)* 2012, ett samarbete mellan Museum Museum och Rivane Neuenschwander, och verket *Cumulus Infection 9Mo* av Tobias Rehberger som är inköpt med stöd från Moderna Museets Vänner.

Moderna Museets Vänner VIDEO no 3
Scandinavian pain
Följ tillblivelsen och invigningen av Moderna Museet Malmö utställning *Scandinavian Pain: Ragnar Kjartansson, Edvard Munch*.

Moderna Museets Vänner VIDEO no 2
Intervju med Tala Madani

Moderna Museets Vänner VIDEO no 1
Hilma af Klint – Abstrakt pionjär.
Del 1: I filmen ger intendent Iris Müller-Westermann en introduktion till utställningen och invigningstalar tillsammans med överintendent Daniel Birnbaum på Moderna Museets Vänner vernissage. Del 2: Intervju med intendent Iris Müller-Westermann och assisterande intendent Jo Widoff om utställningen *Hilma af Klint – Abstrakt pionjär*.

Hur gör man?

För att kunna ta del av videor från Moderna Museets Vänner behöver ni logga in på modernamuseet.se/mmv med ert medlemsnummer och lösenord. Saknar ni inloggningsuppgifter? Klicka på länken ”Glömt lösenord” och fyll i ert medlemsnummer (finns på medlemskortets baksida).

Med reservation för ändringar. Se även www.modernamuseet.se.

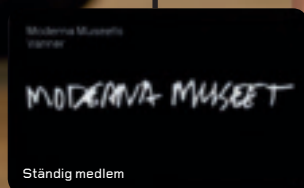
Fritt inträde
till fle än 567 430
unika konstupplevelser
för 250 kr!

Letar du julklapp till en person som ännu inte fyllt 30 år? Vi föreslår ett medlemskap i Moderna Museets Vänner. Då får man fri entré till museerna, rabatt i butik och restaurang, medlemstidning, vernissager och klubbkvällar. Pris 250 kr för ett helt år. (har personen fyllt 30 år kostar medlemskapet 480 kr/år). Dessutom är medlemskap en perfekt present till hela företaget, släkten eller skolklassen.

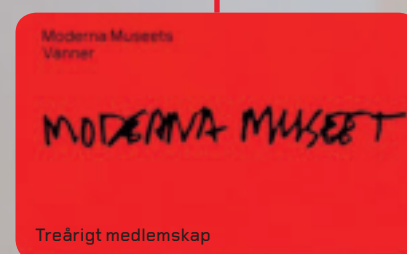
Ge bort ett
livslångt förhållande med
Moderna Museets Vänner.

Ett ständigt medlemskap i Moderna Museets Vänner ger innehavaren en härlig känsla att, när som helst och hur som helst, komma och se samtidskonst i världsklass. Lyxigare kan det inte bli!

Ge bort
Cindy Sherman,
Louise Bourgeois och
Nils Dardel i julklapp i år!

Ge ett treårsmedlemskap i julklapp så ger du konstupplevelser ända fram till nyårsafton 2016! Julklappen innehåller, bland mycket annat, fri entré till utställningar med konstnärerna Cindy Sherman som visas just nu, Nils Dardel som öppnar till sommaren 2014 och Louise Bourgeois som öppnar i februari 2015. Köper du ett treårsmedlemskap får du katalogen *De ou Par Marcel Duchamp* av Ulf Linde. Gäller naturligtvis även dig som köper ett treårsmedlemskap till dig själv.

”It’s great to buy friends”
—Andy Warhol

God jul och gott nytt år! önskar
Anna Hegnell, verksamhetsansvarig
Moderna Museets Vänner

Fotograferad vid Carsten Höllers *Giant Triple Mushrooms*, 2012
inköpt med stöd från Moderna Museets Vänner.

Foto: Moderna Museet/Åsa Lundén.

BECKERS KONSTNÄRSSTIPENDIUM 2014
DAVID MOLANDER
25.1 – 9.3 2014
FÄRGFABRIKEN

smakupplevelse

På årets julbord får du experimentera ihop din egen sill, äta gris på tre vis och själv välja smaker och texturer till desserten. Välkommen!

Bokning och information:
Restaurangen Moderna Museet +46 8 520 236 60
info@momumat.se
www.momumat.se **MoMuMat**

Nu är vintersäsongen i gång!
Parken är öppen varje dag kl 8–19, med permanenta verk av bl a Graham, Ono, Abramovic, Hamilton, Hein, Sidén, Dahlgren, Håkansson, Holzer, Kirkeby och Wolgers. Välkomna!

WANÅS KONST
wanaskonst.se

10% rabatt hos

Det nya caféet på Moderna Museet Malmö. För alla medlemmar i Moderna Museets Vänner.

Premiär av filmen

Pontus Hulténs visningsmagasin i Moderna Museet

Fredag 29 november kl 16.30–17.30

Kl 16.30 Presentation och filmvisning i Biografen.
Kl 17.00 Sarah Riedel och Victor Skokic sjunger och spelar i Pontus Hulténs visningsmagasin.

En film av Catrin Lundqvist och Stefan Wrenfelt med musik av Sarah Riedel med ensemble.

Medverkande:
Daniel Birnbaum,
Anna Tellgren, Renzo Piano,
Pontus Hultén, Camilla Hjelm,
Björn Springfieldt, m.fl.

Längd 14:00 min.

Pontus Hultén var Moderna Museets första chef. Visningsmagasinet som bär hans namn kom till genom att han donerade sin konstsamling, sitt bibliotek och sitt arkiv till Moderna Museet. Idag används platsen till en rad olika aktiviteter; utställningar, forskning, samtal, performance och seminarier. Filmen visar några av alla de aktiviteter som äger rum där. Efter premiären kommer filmen att visas på en skärm utanför Pontus Hulténs visningsmagasin.

Visningsmagasinet är skapat med stöd av Moderna Museets Vänner.

Moderna Museets Vänner julklapps dagar
21 och 22 december

Denna kupong ger

20% rabatt

på alla köp gjorda under Moderna Museets Vänner julklapps dagar 21 och 22 december 2013.
Gäller både Moderna Museet i Stockholm och i Malmö (går ej att kombinera med andra rabatter eller rea).

Vännernas Vänner

Arkitektur- och designcentrum
Light Houses – ung nordisk arkitektur
15 oktober–16 februari 2014
Vem är staden? Möten med Stockholm och Nairobi
14 november–16 februari 2014
Pepparkakshusutställning: framtidsformer
27 november–5 januari 2014
www.arkdes.se

Nationalmuseum
Hans Gedda
5 december–30 mars 2014
Mörkrets mästare: Caravaggister
5 december–30 mars 2014
på Konstakademien, Fredsgatan 12
www.nationalmuseum.se

Gripsholms Slottssamling
Svenska statens porträttsamling,
Gustav III:s teater med mera
www.kungahuset.se/kungligaslotten/
gripsholmsslott/slottet

Astrup Fearnley Museet for Moderne Kunst, Oslo
Imagine Brazil
10 oktober–2 mars 2014
www.afmuseet.no

Färgfabriken
Sanja Nilsson
Visar scenisk konst om ett erotiskt äventyr ...
5 september–1 december
Rumsliga rörelsespår
Ett möte mellan koreografi, arkitektur, ljud, perception och tid
9 november–1 december
www.fargfabriken.se

Nasjonalmuseets museer – ny förmån i Oslo:

Museet for samtidskunst
KjARTan Slettemark. Kunsten å være kunst
14 september–9 februari 2014
Inside Outside Architecture
18 oktober–26 januari 2014

Nasjonalgalleriet
Livets dans. Samlingen fra antikken til 1950
Öppnar 1 december
Løype! På sporet av en identitet
30 november –16 mars 2014

Nasjonalmuseet – Arkitektur
Oslo Arkitekturtriennale 2013
19 september–1 december
Far-out Voices
22 september–2 mars 2014
Louis Kahn. The Power of Architecture
18 oktober–26 januari 2014

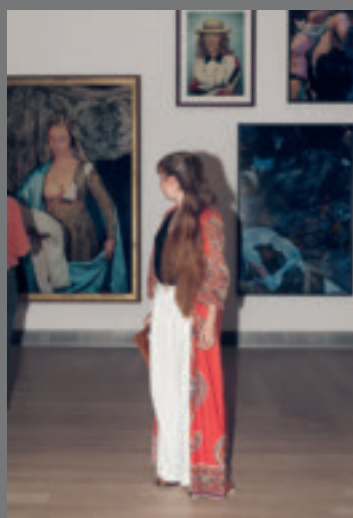
Kunstindustrimuseet
Horisont. Landskap i blått och vitt
14 juni–23 februari 2014
Kunsthåndverk 2013
22 september–15 december
www.nasjonalmuseet.no

Cindy Sherman

Untitled Horrors

Vimmel

Moderna Museets Vänner
vernissage den 16 oktober

Från ovan vänster

Beata Boucht / Birgitta Arvas / En del vänner
tog med sitt eget soundtrack/ Anna Hegnell /
Eva Livijn-Olin, Mia Sundberg / Anita Sten och
Paulina Sten med sällskap / Inger Kristiansson,
Louise Herstedt och Astrid / Daniel Birnbaum och
Lena Essling / Isabella Tjäder / Alison Drones
med vän / Mats och Ulli Ringström / Malin Bergman-
Crowén och Hanna Crowén

Foto: Hanna Ukura

Ge bort ett konstverk i julklapp!

Medlemmar i Moderna Museets Vänner har möjlighet att köpa signerade och numrerade verk av Wolfgang Tillmans och Tala Madani. Wolfgang Tillmans och Tala Madani har skapat verken speciellt för Moderna Museets Vänner och de har generöst valt att skänka sin bild till Moderna Museets Vänner. Vi kommer att använda överskottet från försäljningen till stöd för Moderna Museet. Editionen säljs oramad i en specialdesignad mapp. Editionerna visas inramade på Moderna Museet Stockholm på väggen vid medlemsdisken. Finns att köpa i museets entrékassa och på modernamuseet.se/mmv.

Wolfgang Tillmans, *Process (apple tree)*, 2012
© Wolfgang Tillmans
MODERNA MUSEETS VÄNNER
EDITION No 1 2012
WOLFGANG TILLMANS

Edition: Wolfgang Tillmans, *Process (apple tree)* 2012. Edition 100 plus 35 artist proofs.
Signerad och numrerad. Bläckstråleutskrift
på 250 g papper 48,3 × 32,9 cm.
Pris 5 000 kr inkl katalog Wolfgang Tillmans

Tala Madani, *Shadow*, 2013
© Tala Madani
MODERNA MUSEETS VÄNNER
EDITION No 2 2013
TALA MADANI

Edition No 2: Tala Madani, *Shadow*, 2013.
Edition 60. Signerad och numrerad. Etsning
på papper, 30 × 42 cm.
Pris 3 500 kr